

UNITED NATIONS
HUMAN RIGHTS
OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER

COVID-19
RESPONSE

Drepturile persoanelor în etate

Cunoașteți drepturile în timpul pandemiei și în alte situații

Informația prezentată în această publicație a fost testată de un grup de tineri cu dificultăți de învățare și dizabilități intelectuale din Republica Moldova pentru a vedea dacă este ușor de citit și ușor de înțeles.

Persoanele în etate trebuie să-și cunoască drepturile în timpul pandemiei de Covid-19 și în alte situații

Pandemia este o boală care se transmite repede la un număr mare de oameni, așa cum este **Covid-19**.

Toți oamenii au drepturi egale

Declarația universală a drepturilor omului este un document important prin care țările lumii respectă drepturile și libertățile oamenilor.

Declarația universală a drepturilor omului spune că toți oamenii se nasc liberi și egali în drepturi.

Drepturile sunt egale pentru toți oamenii și nu se schimbă atunci când ei îmbătrânesc.

Este important să vă înțelegeți drepturile pentru a vă proteja atunci când cineva le încalcă.

Aveți dreptul de a fi tratat corect fără deosebire de alte persoane

- Trebuie să vă bucurați de drepturi în egală măsură cu toți oamenii.
- Toate primăriile, organizațiile, presa, școlile și persoanele în etate trebuie să aibă grijă ca toți oamenii să înțeleagă și să respecte persoanele în etate.

Persoanele în etate au cunoștințe frumoase, iar de la ele putem învăța multe lucruri noi.

În timpul pandemiei de Covid-19 trebuie să vă puteți bucura de toate drepturile, mai ales de dreptul la sănătate.

Aveți dreptul să fiți tratat cu respect

- Medicii, asistenții sociali și alți lucrători la care vă adresați trebuie să vă trateze cu respect și bunătate.

Aveți dreptul să fiți respectat dacă sunteți tânăr sau persoană în etate, sunteți bărbat sau femeie, sunteți de altă etnie, aveți o dizabilitate, sunteți bogat sau sărac.

- Toate persoanele în etate și persoanele din aziluri pentru persoanele în etate trebuie să se bucure de toate drepturile omului.

Persoanele în etate trebuie să trăiască în siguranță și toți să se comporte bine cu ei.

Nimeni nu trebuie să jignească sau să se comporte pe nedrept cu persoanele în etate.

În timpul pandemiei de Covid-19 conducerea țării și primăriile au grijă că toate hotărârile iau în considerare drepturile persoanelor în etate.

Aveți dreptul să fiți apărați și să trăiți în siguranță

- Aveți dreptul să fiți apărați de **comportamente nedrepte**.

Comportamentul nedrept este atunci când cineva vă lovește, își bate joc, vă spune cuvinte urâte sau nu are grijă de dumneavoastră.

- Trebuie să puteți primi ușor ajutor pentru a vă apăra de un comportament nedrept.
- Trebuie să puteți primi ajutor acasă, în spital sau în azilurile pentru persoanele în etate.
- Nimeni din familie, prieteni, vecini, îngrijitori, medici, asistenți sociali nu au dreptul să se comporte nedrept cu dumneavoastră.

Aveți dreptul să cereți ajutor pentru a vă apăra de comportamente nedrepte.

În timpul pandemiei de Covid-19 conducerea țării și primăriile trebuie să aibă grijă să nu se întâmple fapte urâte între oameni.

În timpul pandemiei de Covid-19 trebuie să găsiți ușor informații despre cum să vă apărați de comportamentele nedrepte.

Aveți dreptul să participați la luarea hotărârilor pentru persoanele în etate

- Trebuie să vi se respecte părerea atunci când se iau hotărâri pentru persoanele în etate.

Puteți primi ajutor pentru a vă spune mai ușor părerile și dorințele.

- Aveți dreptul să spuneți care sunt nevoile dumneavoastră și ale altor persoane în etate și să propuneți cum să fie îndeplinite nevoile.
- Persoanele în etate se pot uni în grupuri numite **mișcări obștești și asociații**.

Mișcările obștești și asociațiile sunt grupuri de persoane care își apără drepturile.

În timpul pandemiei de Covid-19 conducerea țării și primăriile trebuie să vă informeze despre pericolul îmbolnăvirii de Covid-19, dar și alte probleme legate de această pandemie.

În timpul pandemiei de Covid-19 se iau măsuri pentru a ajuta persoanele să se descurce mai ușor.

Aveți dreptul să fiți informat

- În timpul pandemiei de Covid-19 trebuie să găsiți ușor informații importante despre protejarea de Covid-19 și cum să primiți ajutorul medical de care aveți nevoie.

Informațiile trebuie să fie noi și ușor de înțeles.

Aveți dreptul la sănătate și să vă simțiți bine

- Serviciile medicale bune sunt importante pentru a fi sănătos și a vă simți bine.
- Nimeni nu trebuie să vă refuze să primiți ajutor medical din cauza că sunteți o persoană în etate.

Persoanele în etate care se pot îmbolnăvi de acest virus trebuie să fie găsite și, dacă este nevoie, aceste persoane trebuie să fie testate și să primească ajutor medical cât mai repede.

Aveți dreptul să primiți ajutor de la stat dacă vă descurcați mai greu

- În timpul pandemiei de Covid-19 trebuie să primiți ajutor de la stat, de exemplu, să primiți ajutor la cumpărarea mâncării sau să primiți pensia acasă.

Mai ales când sunt reguli care nu permit ieșirea din casă sau rudele nu vă pot vizita din cauza pandemiei.

- Trebuie să puteți primi suport și ajutor medical sau de îngrijire pentru a vă simți bine.
- Acest ajutor trebuie să-l primiți acasă sau la azilurile pentru persoanele în etate.

În timpul pandemiei de Covid-19 trebuie să primiți sprijin pentru a avea tot ce vă trebuie, mai ales ajutor medical.

Aveți dreptul să vă bucurați de tot de ce este nevoie pentru a vă simți bine

- Statul trebuie să aibă grijă ca toate persoanele în etate să aibă mâncare, apă, casă, îmbrăcăminte și îngrijire medicală bună.

Statul va avea grijă ca persoanele în etate să primească ajutor sub formă de bani, ajutor din partea asistentului social și a familiei pentru a putea locui în casele lor.

În timpul pandemiei de Covid-19 trebuie să aveți mâncare, apă și tot de ce este nevoie pentru trai.

Aveți dreptul să lucrați mai departe chiar dacă aveți o vârstă înaintată

- Aveți dreptul să câștigați bani pentru un trai mai bun, prin munca pe care ați ales-o.
- Aveți dreptul să fiți protejați la locul de muncă, să aveți condiții bune de lucru și să fiți apărați de comportamente nedrepte.

Trebuie să fiți protejat atunci când cineva refuză să vă ia la lucru pentru că sunteți o persoană în etate.

În timpul pandemiei de Covid-19 și după aceasta, aveți dreptul să primiți ajutor de la stat pentru a vă găsi de lucru sau alte forme de ajutor.

Aveți dreptul să învățați și să vizitați teatre, muzee și concerte

- Aveți posibilitatea să vizitați bibliotecile, teatrele, muzeele și alte locuri frumoase pentru a vă dezvolta și simți bine.

- Aveți dreptul să învățați în școli, universități, dar și alte cursuri de formare.

Aveți dreptul să vă împărtășiți experiențele și cunoștințele cu tinerii.

În timpul pandemiei de Covid-19 puteți învăța sau afla lucruri interesante din internet, de la televizor sau radio.

Ce puteți face dacă credeți că drepturile dumneavoastră au fost încălcate?

Dacă credeți că drepturile dumneavoastră au fost încălcate, puteți transmite o scrisoare Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, prin internet la adresa de e-mail secretariat@msmps.gov.md sau prin poștă la următoarea adresă: **municipiul Chișinău, strada Vasile Alecsandri 2, MD-2009.**

De asemenea, puteți suna la numerele de telefon: **0 22 72 10 10** sau **0 800 71 010** (apelul pe aceste numere este gratuit).

Mai multe informații despre drepturile persoanelor în etate puteți găsi în documentele de mai jos:

1. Organizația Națiunilor Unite, Notă de politici: Impactul COVID-19 asupra persoanele în etate, mai 2020, disponibil la: <https://www.un.org/development/desa/ageing/wp-content/uploads/sites/24/2020/05/COVID-Older-persons.pdf>
2. Comitetul privind drepturile economice, sociale și culturale, Comentariul general Nr. 6: Drepturile economice, sociale și culturale ale persoanelor în etate.
3. Principiile Națiunilor Unite pentru persoanele în etate, adoptate de Adunarea Generală în 1991, disponibile la: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/olderpersons.aspx>

Orice reproducere sau utilizare a pictogramelor și textului în alte publicații electronice sau tipărite se permite doar cu consimțământul Oficiului ONU pentru Drepturile Omului sau cu indicarea sursei.